Ч. 198 (11.451). Львів, вівторок 5. вересня 1928. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LXVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На ширшу арену.

Львів, 4. вересня 1928.

Від 1923 р., від відомого рішення Ради Амбасадорів, що було завершенням рижського трактату, українська справа взагалі, а справа західньої вітки українського народу зокрема зійшла з широкої міжнародньої арени. Ще якийсь час — то тут, то там — на плесі міжнароднього життя відбивалися відгомони амбасадорського рішення, поки не розплилися в морі нових подій, поки — здавалося — не заніміли й не пропали.

На це склалися не тільки зовнішні причини, як рижський трактат і рішення Ради Амбасадорів, не тільки вперті намагання великих держав і щасливих посідачів українських земель покінчити з українською справою в широкому розмірі, але на те склалися й наші внутрішні причини. Основною з них була недостача умандатованої української репрезентації. Попереднє українське представництво під проводом д-ра Евг. Петрушевича з моментом відомого вирішення автоматично втратило свій мандат і з обективної точки погляду зліквідувало себе самочинно. Признавши посередньо перенесення в севрському трактаті суверенних прав над Сх. Галичиною з б. Австрії на держави антанти, воно, не зважаючи на свої пізніші протести, обективно мусіло і скоритися перед рішенням Ради Амбасадорів, перед тим рішенням, якого в принципі само домагалося. До тогож мандат того представництва, з огляду на його еміґрантський характер, не міг бути в створених умовинах підтверджений населенням тієї території, яку репрезентувало те представництво. Єдиним посереднім засобом частинно підтвердити свій мандат були вибори до польського сойму в 1922 р., але цей засіб з формальних причин знехтовано. До тогож у межах Польщі після рішення Ради Амбасадорів найшлася не лише Сх. Галичина, але й Волинь, Холмщина, Підляша й Полісся на основі рижського трактату. Північно-українські землі під Польщею у виборах 1922 р. здобули своє власне представництво і не виявляли ніякої схильности переносити його на когонебудь іншого. Таким чином навіть на випадок створення таких умов, в яких булаб збережена повнота прав галицького еміґрантського представництва, істнувалиб дві конкуренційні репрезентації. Та до цього не дійшло, бо — як сказано — галицька еміґрантська репрезентація, дозівши до рішення Ради Амбасадорів, сама себе зліквідувала. Галицьке представництво, яке все трималося леґітимістичної лінії, після акту 15. березня 1923 р., могло хіба випрацьовувати „режім автономії", підтверджений рішенням Ради Амбасадорів. А це — зовсім природно — було би суперечне з досьогочасним наставленням того представництва.

Отже галицьке представництво зліквідувало себе, північно-українське мало більше льокальну закраску, а крім того найшлося воно в стадії нащупування терену й приспішеної внутрішньої диференціяції, зарисованої зовнішніми чинниками, яка защіплювала й параліжувала рухи й діяльність тієї репрезентації. Українські політичні партії під впливом защіплюваних зовні мікробів переходили затяжний процес переміни матерії, а все це витворювало меншу або більшу порожнечу в нашому політичному житті, а особливо на представницькому фронті.

Ситуація змінилася різко аж з моментом нових виборів до польського сойму в 1928 р. і вибору повноправної, загалом українського населення умандатованої, політичної репрезентації. Вже заява голови Українського Клюбу в польському соймі в дні 28. березня 1928 р., а опісля його промова в ґенеральній бюджетовій дебаті в основі привернула українській справі належне їй значіння. На широкій арені зявилася українська справа підчас нарад Міжнар. Унії в Берліні й конґресу поневолених національностей в Женеві. В першому випадку пос. О. Луцький, а в другому голова парляментарного представництва пос. Дм. Левицький піднесли українську справу перед представниками пануючих і поневолених народів. Поява українських представників на нарадах таких чи інших міжнародніх установ, їх виступи, їх становище до актуальної проблеми мира й висування першорядної, досі нерозвязаної проблеми великої 40-міліонової нації промощують знову шлях українській справі серед европейського громадянства, виносять її на форум міжнародньої політики.

Видно це з того хвилюючого, трохи саркастичного, в більшости обезцінюючого, досить підюджуючого Лігу Націй проти вимог поневолених, а взагалі тріवожного становища, яке проявляється в польській пресі. Нпр. сановане „Слово Польске" на підкладі українського виступу в Женеві розсновує такі думки:

„Українським політикам здається, що вони можуть використати добу реформи державного устрою в Польщі на користь своїх далекойдучих автономічних постулятів. Тому українці розпочали низку акцій, які мають на меті доказати, що їхнє теперішнє правно-політичне положення в межах річипосполитої вимагає направи. А що треба багато вимагати, аби щось здобути, то українці дуже скоро дійшли аж до декларації пос. Дм. Левицького, яка має всі признаки саботажу фактичного стану річей, витвореного в польській державі. Не маємо наміру уживати гострих слів, щоби схарактеризувати те становище, хоч польська опінія не може скрити свого обурення з приводу поворотної хвилі небезпечної для держави агітації. Немає сумніву, що коли внутрішньо-устроєві квестії мають бути приводом до далекойдучої акції меншостей на міжнародньому терені, то уряд не занедбає нічого, що може причинитися до повного припинення лихих наслідків продовження устроєвої дискусії".

Зновуж варшавська „Епока", що висловлює погляди півурядових кол, в телеграмі з Женеви подає ось що:

„Під впливом політичної декларації українців з Польщі на конґресі витворилася дуже сильна опозиція, кермована жидами, проти спихання конґресу на шлях ірредентизму. Серед політичних сфер, зближених до Ліґи Націй, далося завважити виразне затрівоження тенденціями, виявленими українцями, при підтримці німців (?). [illegible] українські декларації вплинуло на опозиційні меншостеві групи, які енерґійно почали шукати за формулою, що уможливилаб поворот минулорічним сецесіоністам. Під впливом того натиску і страху розбити конґрес після важких нарад, в яких німці з Польщі до останньої хвилі займали непереєднане становище, принято більшість умов, поставлених сецесіоністами. Це найшло вислів в ухваленні статуту конґресів нац. меншостей, який стверджує, що справи зміни границь є виключені з компетенції конґресу".

Польська преса залюбки цитує й голоси чужинної преси, коли вони хоч частинно обезцінюють вартість конґресів поневолених національностей. Нпр. „Франкфуртер Цтґ." твердить, що сьогорічний конґрес виявив свою животність. Хоч польські сецесіоністи не вернули до нього, то конґрес побільшився представниками українців. Однак є це сумнівний успіх конґресу, бо присутність на ньому українців, які занадто голосно реклямують ірредентистичні програми може в сумнів подати льояльність меншостей в їх відношенні до державних націй і їх влади.

Жидівська „Хвиля", яка є все більше папська, як сам папа, подає телеграму жидівської аґенції, що перед закриттям конґресу провідник д-р Вільфан зложив заяву, в якій зазначив своє негодування з приводу декларації д-ра Дм. Левицького. Мовляв, колиб він докладно був чув текст декларації д-ра Дм. Левицького, то був би перервав українському делеґатові, бо та декларація є суперечна з принципами конґресу нац. меншостей.

Не знаємо, як на ділі малася справа, та ясним є, що виступ українського делеґата і текст зложеної ним декларації не могли бути несподіванкою для керманичів конґресу. Ця телеграма буде нам ясна аж в зеркалі жидівської опозиції на конґресі. Бо жиди всюди нехтують правами народів, висуваючи тільки свої дрібні, еґоїстичні інтереси. Не виключене й те, що жиди, як звичайно, є знаряддям в руках сильних цього світа. Та колиб те становище д-ра Вільфана відповідало дійсности, то українці не будуть плакати за конґресами італійських словінців, естонських німців чи мадярських жидів. Українці найдуть собі ще й інші, може більш доцільні шляхи й терени, де українська проблема зможе вирости у всій своїй величі.

Чи це справді санація?

До теми: Як санувати „Рідну Школу".

(Голос у дискусії.)

Статтія п. Ростковича на тему санації Р. Ш. не діждалась ширшого відгуку серед загалу громадянства, як про це свідчать дотеперішні голоси у дискусії. Поза представниками рідношкільного вчительства ніхто не виявив досі охоти висловити свої думки у цій справі. А скільки найдеться таких, що кинувши оком на заголовок такої дискусійної статті, навіть не завдадуть собі труду, щоби її прочитати? Я знаю, що не скажу нічого нового, але саме цим знаменим фактом хочу відповісти п. Р. на його, я сказав би, важкі і необґрунтовані закиди на адресу „Рідної Школи". Шанов. автор сам констатує факт громадянської байдужности, коли на вступі нарікає на сумну долю своєї першої теж дискусійної статті про „Вагу кооперативного виховання". І тоді, як тепер загал не виявив зацікавлення до порушених автором питань. За це п. Р., як сам признається, рішив різкіше зачіпати Р. Ш., щоб дати притоку до дискусії на тему її реформи. Ця реформа малаб полягати: 1) на введенні в середніх школах Р. Ш. лекцій про кооперацію; 2) на звернені уваги на розбудову фахового шкільництва коштом заведбання, чи навіть ліквідації середніх шкіл Р. Ш., та вкінці 3) на побудуванні фінансової господарки Р. Ш. на кооперативних основах. Як бачимо, тут п. Р. не оплежить по суті на реформі плянів і напрямків навчання в сер. школах Р. Ш. (хоч їх теж зачіпає), бо знає, що актуальну тепер справу обговорюється від кількох літ у фахових західно-европейських і наших кругах, а залежить йому передовсім на практичній стороні справи та на санації фінансів Р. Ш., що опинилася у катастрофальному стані. Не треба доказувати, що матеріальна забезпека Р. Ш. це обовязок громадянства (чи то батьків через шкільні оплати, чи не-батьків через націон. податок). Як громадянство [illegible] Р. Ш. забезпечена. Та [illegible] автор [illegible] за це не громадянство, а Р. Ш. і [illegible] до висновку, що [illegible] школи Р. Ш. не є конечною потребою для народнього добра. І чи не виходить тут ситуація з думці народньої пословиці про цигана та коваля? За байдужність громадянства винується Головну Управу Р. Ш., що, мовляв, не вміє робити з нічого щось, та вчительство, що не виховує у середніх школах людей практичних, якіб уміли усякі (навіть духові) цінности заміняти на курс золотого.

Щоби не наразитись на закид злобного парафразування верджень шан. автора, перейду до змісту самої статті, у якій хочу спростувати деякі твердження, керуючись при цьому виключно почуттям правди та ідеєю загального добра.

Щодо змісту розпадається статтія п. Р. на дві нерівні части. У першій, короткій говорить п. Р. про ідеольогічний бік виховання, та про пляни навчання у школах Р. Ш., у другій, довшій говорить про фінанси товариства та їхню санацію. У першій частині доходить шан. автор до висновку, що сер. школи Р.Ш. „у такому виді, як вони є, не є конечною потребою для загального добра народу... Р. Ш. не сповняє своєї народньої ціли, удержуючи ці школи... з яких не може бути простолінійного українського виховання, в яких не може царити вповні український дух, тому, що вони є надто залежні від кураторії... Така школа може навіть шкодити народній справі, деморалізує батьків і молодь, бо молодь бачить ті крутійства і збочення з простої дороги родичів, управи та учителів лише тому... щоб не відібрано школі права прилюдности..." Дальше говорить ся що тому, що Польща в сучасну хвилю не може дати примінення навіть подякам абсольвентам середніх школи Р. Ш. не є конечно потрібні і мають дуже мало практичного значіння. Але п. Р. не додає, що [illegible] середньо-образовані [illegible] цього дальше її [illegible] у держав[illegible] [illegible] і [illegible] [illegible] а ми [illegible] [illegible] її [illegible] [illegible]

цію і цих приватних сер. шкіл, обмежившись до кількох державних гімназій. Справді шан. автор вказує ще на польські державні середні школи, в яких може користати наша молодь і твердить, що вони в даній ситуації можуть заступити сер. школи Р. Ш. Тут очевидно шан. автор живе споминами з давніх австрійських часів, коли з обопільних сутичок національно-мішаної молоді виходили справді загартовані характери, але шнова не бере під увагу, що тоді були рівні (принайменше теоретично) умови боротьби. Як тепер справа мається, про це видно п. Р. не знає, бо колиб знав, то певно не поставив би такого сміливого твердження. Дуже сміливим твердженням є теж закид п. Р. про недостачу „простолінійного українського виховання та вповні українського духа" у сер. школах Р. Ш. Очевидно, що коли поняття „простолінійний" та „вповні" переносить шан. автор у сферу ідеалу, тоді годі з ним говорити. Але коли ці поняття у наведених твердженнях візьмемо реально, конкретно, тоді я позволю собі шан. авторові пригадати аксіому, яку він напевно знає, коли береться про школу писати, що духа даної школи творять не мертві букви, розпорядки, але живі люди. І коли п. Р. з легкої руки ставить щодо нац. виховання і духа в одну площину сер. школи Р. Ш. з рештою шкіл цього типу, то я твердожу, на цій основі, що він не знає духа ні одних ні других.

Вже сам факт, що свій учитель (який працює у „Рідній Школі" певно не з матеріялістичних мотивів), вчить і виховує свою молодь, говорить сам за себе.

Коли п. Р. закидує сер. школам Р. Ш. деморалізуючий вплив на молодь через крутійство і збочування з простої дороги родичів, управи і учителів у звязку з відношенням до шкільних властей, то я попросив би його вказати хоч на одну нашу установу, товариство чи приватну особу (не говорячи про цих, що займають державні посади), яким не можна булоб вказати серед наших сусп.-політичних відносин цього „крутійства", чи „збочення" у розумінні п. Р. А тому, що це є неможливе, я спитаю, яку ціну мають того рода важкі закиди, що не мають ніякої реальної основи? Того рода аргументами не ратуємо установи, що її усі дорожимо, а робимо їй „медвежу" прислугу. Факти, що на них має опиратись критика якоїсь суспільної установи тої міри що Р. Ш., мусять бути неоспоримою правдою, а цього на жаль про вище наведені закиди п. Р. сказати не можна. З позитивних проєктів п. Р. зверну увагу на пропоновані ним лекції про кооперацію у сер. школах. Безумовно є це ідея дуже гарна, яку треба якнайскорше зреалізувати. При цій нагоді зазначу, що деякі сер. школи Р. Ш. завели у себе систематичні лекції з области кооперації вже у минулому шкільному році. Також ідея творення фахових шкіл у нас не нова і давно апробована громадянством і лише жде на реалізацію. Тут питання лишень у коштах, яких такі школи вимагають куди більше від загально-образуючих. Але на цьому місці додам, що креування усякого роду фахових шкіл у нас в ніякому разі не повинно відбуватись коштом занедбання, чи може ліквідації істнуючих прив. сер. шкіл, бо цих, як вже я сказав вище, у нас ще довго буде за мало.

Переходжу до другої частини дискусійної статті, у якій говориться про фінансову господарку Р. Ш. та її санацію. На вступі зазначу, що моїм бажанням не є дати низку нових фінансових проєктів, а радше кинути на цю справу жмут світла з боку морального. Усі проєкти п. Р., щоби дати господарці Р. Ш. тверду матеріяльну основу через кооперацію, я уважаю цінними і бажав би, щоб вони здійснились (очевидно не самі!), але я переконаний, що в сучасному і близькому майбутньому ми без національного податку на Р. Ш. ніяк не зможемо обійтись. Щодо почесного націон. податку на Р. Ш. (без екзекутора) я твердожу, що занедбання чи може резиґнація з такого податку, булиб для нашого суспільного життя подвійно шкідливими. П. Р. попри матеріяльну користь не доцінює незвичайно важного виховного моменту для широких мас (більше чи менше свідомих), який криється у такому загально-національному, добровільному податкуванні. Отже не резиґнація, а навпаки, нашим ідеалом мусить бути, щоби кожний (принайменше що-другий) член нації складав свою (байдуже яку) лепту на загально-національну культурно-освітню установу, тобто Р. Ш. Цей почесний податок, який збирає Р. Ш. від суспільности, називає п. Р. вимовною назвою, а саме „жебранною" та „доєнням чужої (чому чужої?) корови". Та чи тільки п. Р.? Назва ця здобула собі у нас право горожанства і стрічається доволі часто у слові і письмі. І всіх тих, що послугуються цим терміном про почесний дар нації собі і будучим поколінням, не можна посудити у злій волі. Навпаки, часто говорить тут біль і щире бажання та трівога за будуччину народу. Та всеж таки пора нам покінчити не лише з цею терміноольоґією (бо річ не у словах), а з таким поглядом на цю справу. Таким способом думання і вислову громадянство, що намагається бути европейською нацією, само собі дає болючу пощочину. Найболючіше відчуває це рідношкільне вчительство, якому як безпосередньо заанґажованому, сором палить лице очевидно не за себе, а за тих, що несвідомо самі себе понижують. Культурні нації відносяться до свого приватного вчительства з пошаною, бо цінять в них не урядовців, а ідейних піонірів на шляху національного життя. У парі з цим іде у них і матеріяльне забезпечення (вище як державних вчителів) цих культурних робітників. А у нас?! До нижчої як державних урядовців платні, за 150 проц. праці (мовляв словами проф. Замороки), являється додатком ганьблячий епітет. Від цього порівнання вас з культурними націями віє траґізмом. Та цей траґізм ще й поглиблюється, коли звежимо, що таке становище займає наше громадянство не лише до „Рідної Школи" і її робітників. Доказів на це не то в історії, а й у сучасному життi, хоч лопатою горни.

Мушу накінці ствердити, що тільки специфічна рабська психіка нашого громадянства є головною причиною цього стану Р. Ш., в якому вона від ряду літ находиться. Не запитькуймо себе надіями, що, мовляв, найдемо спосіб, щоб звільнитися від „жебранни"-податку на Р. Ш. По-перше, що така перспектива ще дуже далека, а подруге, що навіть як вона наблизиться, то і тоді без націон. податку (байдуже на що) не обійдеться, як цього наглядним доказом є для нас наші ближчі і дальші, щасливіші від нас сусідні нації. З вище сказаного не виходить, що позитивних проєктів п. Р. для санації Р. Ш. нетреба переводити в життя. Навпаки, їх треба здійснювати, взявши під увагу дуже влучні доповнення попередніх голосів у цій дискусії. Та найважнішою аксіомою в цьому питанні є: Почати санувати свою рідну психіку, перестати бути тими, яких так влучно схарактеризував ґеній галицької землі: „Але кров моя раб, але мозок мій раб", а стати громадою, свідомою своїх обовязків і прав, а тоді напевно вдасться успішно обновити „Рідну Школу".

Дмитро Бурко, вчитель гімн.

Радянська Україна.

Дрібна і сільська електрифікація.

Свого часу большевицька преса з захопленням розписувалася про незвичайні успіхи, які робить електрифікація в Радянському Союзі. Роки минали за роками, і зі справою „негайної електрифікації всього народнього господарства" стало тихо. Досвід з будовою таких великих станцій, як „Волховстрой", показав, що справа електрифікації народнього господарства в Радянському Союзі, є справою далекої будуччини. Одначе протягом останніх пяти років на Радянській Україні зроблено було дещо в справі побудування дрібних місцевих електростанцій.

Систематичнішого і пляновішого характеру набуває робота над проведенням сільської електрифікації на Україні від кінця 1924 року, коли почало працювати зорганізоване українським урядом акційне товариство для приноровлення електроенергії у сільському господарстві та кустарній промисловости — „Електрика".

Протягом трьох років своєї роботи „Електрика" одержала понад 1000 заяв від селян з бажаннями спорядити електричні станції. Одначе селяни здебільшого не могли взяти участи в фінансуванню будівництва й числили на довго-термінові кредити. А „Електрика", розпоряджаючи невеликим капіталом і обмеженим кредитом, могла почати спорудження лише тих станцій, де була забезпечена достаточна участь місцевих коштів.

Досі товариство „Електрика" дослідило 400 пунктів і уложило 360 попередніх кошторисів. А фактично протягом цих трьох років збудовано 38 електричних станцій, які охопили 120.000 дворів і коштували 8.4 мілійонів карбованців; з цеї суми 22 проц. становить державне фінансування, 23 проц. — банковий кредит, 30 проц. одержано з місцевих коштів, 13 проц. — власні кошти „Електрики" та 12 проц. одержано від трестів і промислових підприємств.

В 1925-26 році „Електрика" збудувала 15 електричних станцій, силою в 1819 кільоват, проклала 21 кільометр високовольтових ліній та 72 кільометри низьковольтових; в 1926-27 збудовано 19 станцій силою в 3505 кільоватів і проложено 95 кільометрів високовольтових ліній та 415 низьковольтових. Максимальний плян „Електрики" на 1927-28 рік, якщо буде виконаний плян фінансування з державного бюджету й від Електробанку передбачує будову 28 станцій, силою 5296 кільоватів; ці станції мали би охопити 58 тис. дворів і мали би коштувати 7 мілійо

ОСИП ТУРЯНСЬКИЙ.

Жінка й каварня.

Присвячую дням весни.

I.

Перед вінчанням вона поставила йому ось які умови:

— Після урядових годин ти житимеш безперервно разом зі мною. Будемо все разом обоє ходити на прохід, у товариство, на відчити, до театру і так далі. Особливо забороню тобі ходити до каварні. Чи приймаєш мої бажання?

— Приймаю — з маленьким застереженням...

— Яким?...

— Ходитимемо теж обоє разом до каварні...

— Ні. Ненавиджу каварні й ніколи там не піду.

В такім випадку я піду там лише годі, як дістану від тебе дозвіл...

— Добре. Як дістанеш від мене дозвіл. Але я дозволу не дам.

— Як не даш, я не піду...

— Отже ніщо не стоїть нам на перешкоді?...

— Ніщо.

— То одружімся.

— Одружімся.

II.

В перших трьох місяцях подружжя плавали в любовному розмаю, мов два бузьки по блакиті, мов дві рибки по Дунаю.

Одначе при кінці третього місяця він зробив відкриття, що поза світом, яким є для нього дружина, істнує ще інший, давній, ним забутий світ, у котрім живуть його товариші, віє вітер незвичайних світових подій, про які він тепер поняття не має...

Раз по обіді він просить дружину, щоби його пустила піти прочитати часописи в каварні...

Жінка відчиняє широко очі.

— Ти вже до каварні?... Значить, я вже тобі знудилася...

— О, борони Боже! Але знаєш, люба, давня культурна потреба відзивається в мені...

— Яка потреба?...

— Довідатися, що у світі діється. Виборча реформа... Воєнна небезпека... Літературні новини... Вартоб заглянути в часописи...

На те жінка скоро й рішуче:

— Ходім!

По дорозі він не може з дива вийти, яким це чином його дружина всупереч своїм переконанням рішилася так скоро піти з ним до каварні?... Нараз чує її питання:

— Маєш тютюн?

— Останки.

Вона ступає з ним до трафіки й має, бачиться, намір, сама йому тютюну купити... Він легенько смикнув її за сукню й шепоче їй до вуха:

— Я сам куплю... Бійся Бога!... Ціле місто буде сміятися, що, мовляв, жінка чоловікові тютюн купує...

Жінка на те:

— Хай сміється, хто дурний. Пане, прошу для мойого чоловіка пять пачок тютюну. Прошу також дати нинішнє „Діло". Від завтра прошу мені „Діло" присилати щодня правильно до дому.

Він, трошки збентежений, виходить перший з крамниці та йде в напрямі до каварні. Жінка хапає його ззаду за руку:

— Ти куди наставився?...

— Адже йдем обоє до каварні...

— Що тобі сниться?... Навіщо я купила „Діло"?... Будеш мати каварню коло мене. Вертаймо до дому!

Він вертає у поставі ослика, що двигає важкі міхи на хребті.

Дружина перебиває мовчанку:

— Ну, скажи сам, чи з мене не є добра жінка? Чи я про тебе не дбаю?

Він усю гіркість настрою прикриває усмішкою зпід лоба:

— Ах, ти не жінка, ти золото!

III.

Він постановив на другий день точно в пятій годині пополудні піти за всяку ціну до каварні. Ба! Але як це зробити, щоб не було жінчиних нарікань, гніву, обурення, плачу, а може й спазмів, омлінія й тим подібних жіночих слабощів? Думав над тим весь час у школі, так, що навіть не був у силі уважати докладно на відповіди учеників. Лише коли один ученик при характеристиці Цезаря сказав, що загально відома Цезарева енерґія, він стрепенувся і крикнув:

— Цезарева енерґія? Сідай! Дуже добре! Знаменито!

По дорозі до дому він думав:

— Вона дуже енерґійна. Однак це дитяча енерґія, за котру я мушу її тим більше любити, бо корінь її енерґійности лежить у бажанні мати мене все біля себе. Але це неможливе й непотрібне. Адже годі заритися в перини подружого життя мов кертиця в землю та осліпнути на всі прояви зовнішнього світу. Я мушу протиставити їй свою, чоловічу енерґію... Але як?... У теперішній стадії душевного розвитку тієї дитини, що є моєю жінкою, я мушу їй лишити її любу ілюзію, що я її сліпо слухаю... Одначе в дійсности на мені лежить обовязок кермувати її волею, значить, цю дитину виховувати. Від чогож я педагог?... Гм... Це важка психольоґічна проблема: адже як мені стати супроти неї одночасно учнем і вчителем? Рабом і паном?... Дитиною та нянькою?...

Перед самим порогом до хати вдарив себе радісно в чоло:

— Маю спосіб!... В 5-ій годині напевно виходжу з хати!... Хай буде, що хоче! Але стратеґічний підхід до виходу в 5 годині мушу розпочати зараз тепер, в 2-ій годині...

(Продовження буде.)

нів карбованців. Якби вдалося виконати цей плян, то Україна зайняла би перше місце в справі сільської електрифікації, бо в 1927-28 році в РСФРР мають збудувати 36 станцій силою 4.487 кільоватів, а в цілому Радянському Союзі 78 станцій силою 11.580 кільоватів.

В початках своєї роботи товариство „Електрика" будувало по більшовицькому: не було ні проєктів, ні кошторисів. Так наприклад почали будувати водяну станцію коло міста Вознесенського на Бозі. Гадали, що станція буде коштувати 300-400 тисяч карбованців, а станція коштувала 1,850.000 карбованців, так що станція є дефіцитовою, бо електрика з неї коштує занадто дорого.

Так само невдалі й нерентовні були перші спроби „Електрики" вживати старі млинові двигуни для додаткового використання їх на освітлення села. Доперва в 1927 році удалося виробити тип невеликих електрокомбінатів — млина й електричної станції. Прикладом такого комбінату є збудований протягом сімох місяців у селі Диканці млин і електрична станція на 70 кільоватів.

Тепер уложено пятирічний плян сільської електрифікації: він має охопити 400.000 селянських господарств і коштувати 32 міліони карбованців. Одначе хибою як цього пляну, так і цілої дотеперішньої роботи товариства „Електрики" є те, що вони ведуть свою роботу зовсім відірвано від конкретних потреб сільського господарства. Також треба було б притягнути до справи сільсько-господарську кооперацію, яка, як це показує досвід европейських країн, з успіхом може будувати й вести маленькі місцеві електричні станції.

Поруч будови самостійних сільських станцій та електрокомбінацій, товариство „Електрика" що далі все більше поширює використовування комунальних станцій невеликих міст України та деяких заводських станцій для електрифікації близьких до них сіл. Покищо вже встановлено звязок і налагоджується електрифікація поблизьких сіл від 15 ріжних комунальних станцій.

Найважнішим питанням електрифікації є пристосування електричної енергії до всякого роду дрібних машин. В цій області на Радянській Україні майже нічого не зроблено. Там ціла „електрифікація" обмежується покищо лише до заводження електричного світла. І справді, в 1925-26 році товариство „Електрика" дало для сільського господарства цілої Радянської України 47 електромоторів, а в 1926-27 році — 192. Ці цифри для України є зовсім мізерні.

Хоч робота й обороти „Електрики" значно зросли, одначе вона хорує, так само як і вся українська кооперація, на брак капіталу. В 1926-27 році зреалізовано лише 6.900 акцій на суму 690.200 карб. і весь основний капітал на 1. жовтня 1927 року становив 1,426.000 карб.; у цій сумі уділи державних установ, як Наркомзем і Наркомфін виносили 1 міліон карбованців. Інших центральних установ — 206.000 карбованців, а місцевих організацій — лише 220.000 карбованців або 15 проц., при чому більша частина цеї суми припадає на кілька виконкомів, які почали будівництво коштами електричних міських станцій. Коли взяти на увагу, що Рад. Україна має 40 окружних виконкомів, коло 600 районових виконкомів, а крім того цілу низку місцевих господарських і кооперативних установ у справі розвитку електрифікації села, то мусимо прийти до висновку, що дотеперішні досягнення електрифікації села на Радянській Україні є мінімальні.

Останні вісти.

КОЛИ БУДЕ СКЛИКАНИЙ СОЙМ?

Прем. Бартель цілий день обговорював із президентом Польщі політичні справи, а передовсім справу скликання соймової сесії і справи держ. бюджету.

АВС довідується, що урядові кола хочуть скликати сесію сойму і сенату на 1. жовтня, себто день перед речинцем, передбаченим конституцією для розпочаття бюджетових дебат.

ЗА ЗМІНУ КОНСТИТУЦІЇ СХС.

Голова сел. хорватської партії д-р Мачек заявив журналістам, що сел.-дем. коаліція не думає порозумівается з урядом і не вдоволиться самим розписанням виборів. Домагатиметься зміни конституції в дусі децентралізації влади та збільшення автономних прав Хорватії. Одинокий 8-ий уст., який каже, що держава є монархією та що правл. династією є Караджоржевичі не повинен бути змінений. Тесаме сказав голова дем. партії Прібіцевич і додав, що теперішній уряд поносить у закорд. політиці самі невдачі та в найближчім часі мусітиме уступити.

ОТВОРЕННЯ IX. СЕСІЇ ЛІГИ НАЦІЙ.

Девяту сесію Ліги Націй отворено 3. вересня промовою предсідника фінляндського мін. закорд. справ Прокопе. Присутні були делегати всіх частей світа, як льорд Кашендан, мін. Бріян, нім. канцл. Мілер, сен. Шіяльоя, бар. Адачі, голяндський мін. Бльокляйд, есп. амб. Хінонес де Леон, канцл. Зайпель, швайц. союзн. радн. Мотта й ін. Предс. Прокопе привитав поворот Еспанії до Ліги та висловив надію, що за її приміром піде Бразилія і Костаріка. Опісля звсував минулорічні праці Ліги і гратулював головним творцям пакту осуджуючого війну: Кельоґові і Бріянові. Збори вибрали предсідником (44 гол. на 50) данського дипльомата Загле.

Шв. Тел. Аг. подає, що 4-го або 5-го вересня відбудеться розмова канцл. Мілера з Бріяном на тему справ, що цікавлять оба народи. Обговорюватимуть теж справу евакуації Надренії.

У Женеві відбулися збори журналістів, які працюють у пресі нац. меншостей. Хочуть основувати міжнар. союз журналістів нац. меншостей.

АМУНДСЕН ЖИЄ?

З Копенгаги повідомляють, що капітан норвежського корабля, який приїхав до Тромзе, повідомив, начеб рибальський корабель „Йопетер", який є тепер біля Землі Фр. Йосифа, бачив тому 14 днів великий огонь у части краю, над Ролляндом. Корабель ніяк не міг доплисти до того місця, бо там є величезні леди. Капітан норвежського корабля думає, що то були Амундсенові сиґнали.

По широкому світі.

Між Німеччиною і Швайцарією підписали нову арбітражну конвенцію.

Дня 30. серпня закінчились у Празі наради конгресу „Союзу міжнародніх дружніх взаємин через посередництво церкви".

До Ради Ліги Націй хотять увійти чотири держави: Китай, Еспанія, Персія і Венецуеля, які виставлять свої кандидатури на найближчій сесії.

На осінні маневри німецької „Райхсвери" вперше є запрошений представник польської армії.

Французький головний комісар Сирії, Понсо, попав у конфлікт з сирійським парляментом і виїхав у Париж.

НОВИНКИ

— **Ще про останню конфіскату.** Недільне число нашого органу сконфісковано за інтервю пос. Паліїва з представником берлінського „Дер Таг" на тему передумов мира на сході. Зазначуємо, що те інтервю в телеграмі з Берліна подав краківський „Час", а в цілости передрукував його бромберський (бидгоський) щоденник **„Дайтше Рундшав ін Полен"**. Цікаво, що те, що може бути новим для німецького читача в Польщі, вільно подавати і воно не є каригідне, а те, що є старим для українського читача, не вільно подавати, воно йде на індекс. В одній державі на основі тих самих законів дві мірки.

— **Похорони проф. Т. Г. Яновського в Києві.** Паризьке „Возрожденіе" описує на основі листа якоїсь бабусі величаві похорони відомого київського філянтропа проф. Яновського. „Перед дванацяти днями Київ видів стотисячну людську товпу. Ховацо проф. Яновського. Тринить священиків, двох архієреїв і київський митрополит (Липківський) брали участь в жалібному поході. Несено 52 вінків і китиць квітів без ліку. Професор усіх бідних лічив безплатно, до рецепти вкладав три рублі, а і під подушкою хворого теж лишав гроші. Коли ми довідалися про його смерть, негайно побігли до його помешкання. А там повно заплаканих студентів. І священик плакав. А не маючи змоги молитися, робив тільки знак хреста над покійником. В часі панахиди весь Софийський Собор був виповнений народом. Коли я вийшла з церкви на вулицю, то на проріжній вулиці не могла добитися до дому. Ціла вул. Підвальна, Золотоворітська, город, дахи, бальконн, вікна повні народу. Вся середина вулиці була біла від лілій і троянд. Перший вінок несли безпритульні діти. Два вінки зложили вояки. Перед шпиталем його імени відправлено православне богослуження і жидівське. Стоячи біля Академії Наук, я побачила весь похід. На Вел. Володимирській повно було вовцьких шапок. Серед публики багато людей плакало. До цвинтаря я не могла дійти, а мій сусід, що там був, вернув аж в 11-ій год. вночі". Цей скромний лист багато говорить. Довідуємося з нього про спонтанічну стотисячну релігійну манифестацію під проводом українського митрополита з участю червоноармійців, що є доказом зростаючого релігійного почування і пошани до тих, що своєю евангельською добротою і християнським милосердям виповнили своє трудяще життя.

— **Нова українська газета.** У Львові вийшло перше число ілюстрованого тижневика „Неділя". З програмової статті п. н. „Розбудова преси" пера п. М. Голубця, довідуємося, що завданням нового тижневика (перше число має 12 сторін друку) є перш за все причинитися до розбудови нашої преси самою його появою. „Ми хочемо — читаємо там — причинитися до розбудови української преси, для того й творимо наш тижневик, що має бути цікавим, по можности обемистим і дешевим... Наш тижневик хочемо і маємо повну віру зробити цікавим дорогою найдалі посунутої відзивчивости у відношенні до всіх проявів політичного, суспільного й культурного життя України, як довга вона й широка". Новий тижневик хоч і буде писати про політичні справи, то буде безпартійним, бо „признаючи й доцінюючи як розвоєву конечність — читаємо у програмовій статті — партійний розподіл нації, ми всеж таки є ворогами партійництва, то є того нездорового й погубного переросту ідеольоґії добра партії чи кляси над добро Нації". Ось таке обличча нового тижневика. Чи зі свого „понадпартійного" становища не зійде той тижневик до якогось сутосектантського політичного „вірую", що матиме на зовні вивіску безпартійности покищо незвідомо. Але до того доведе його льоґіка фактів. Для яких читачів призначений тижневик — важко збагнути, бо перше його число не зредаговане для масового поширення.

— **Причини розводу у православних.** „Духовний Сіяч" повідомляє, що синод православної церкви в Польщі на останній своїй сесії виніс таку постанову: „Коли одна із подружніх сторін засуджена найменше на три роки тяжкої тюрми, то друга сторона може просити свою духовну владу о розвід і дозвіл вступити в нове подружжя".

— **На що Львів видає гроші?** Львівський маґістрат перевірював минулорічний міський бюджет, який перейшов норму гарної суми 1,229.034 зол. Чому? Тому, що ці гроші пішли на такі витребеньки, як на „Східні Торги", реконструкцію Рацлавіцької панорами, рільничу виставку. Були в цьому теж школи і канали. У біжучім бюджеті прийняли знову нові непередбачені позиції: перебудівка в „великім театрі", „парасоля" для Рацлавиць, зате счеркнули такі роботи передбачені бюджетом, як став на Замарстинові, будова базарної галі і інвестиції у міських водопроводах. А вода та купіль у Львові таки більше потрібна як панорами та театри!

— **Кишенкові злодії.** Львівська поліція зробила перед відчиненням „Східних Торгів" лови на професійних злодіїв від гаманців і затримала в своїх апартаментах аж 50 мистців цього фаху. Зате всі сподіються приїзду до Львова їхніх заступників з інших міст.— У перших днях місяця є кому очищувати кишені!

— **Катастрофи й нещастя.** Між Ченстоховою і Пйотрковом зударились два вантажні поїзди; 25 вагонів розторощених, дві жертви. — У Канаді шаліє бурвій в околиці Монреала і знищив дощадно село Сент-Джозефа; троє дітей убитих. — В Індії наслідком тривалих дощів ріка Вішвамітра залила місто Бароду; 12.000 осіб без даху.

— **Недуга Е. Х. Чикаленка.** Нам пишуть із Праги: Перед місяцем поважно занедужав Евген Харлампович Чикаленко, який від двох років перебуває в Подебрадах, де стоїть на чолі термінольоґічної комісії при Українській Господарській Академії. Перевезений до Праги, він перейшов у загальній лічниці тяжку операцію, а недавно його оперували вдруге. Стан хорого хоч і не викликує побоювання, всетаки досить критичний. Празьке і подєбрадське українське громадянство, особливо старше, яке знає величезні заслуги Евг. Чикаленка перед українським національним відродженням, дуже занепокоєне його недугою й нетерпляче чекає звістки про його видужання. Треба надіятися, що могутня степова натура Чикаленкова, яка вже перебула не одну таку халепу, вийде переможно і з цієї нової і шановний діяч ще доживе до здійснення своєї мрії — повороту на батьківщину.

— **Бандитизм.** На пароха в Стінках (пов. Золочів) о. І. Садовського напало біля Борткова чотирьох бандитів, загрожені револьвером утікли.

— **Ріжні вістки.** Від 1-го жовтня заводять на німецьких залізницях тільки 2 кляси: другу і третю; четверту касують зовсім, а першу залишають тільки в люксусових поїздах. — Бувш. англійський льорд-канцлер Гольден записав університетові в Ґетінґен, де колись учився 40.000 зол. — У Штокгольмі закінчився конгрес інституту міжнародн. права; новий конгрес призначений на 1929 р. у Ню-Йорку.

— **Літературний куток.** Літературною сензацією англійського ринку є нова повість Уельса „Містер Блекуорті на острові Ремполь". Основа повісти нагадує дещо „Робінзона": Містер Блекуорті попадає після розбиття корабля на невідомий острів. Там живуть дикуни-канібали первісним життям, а з ними передпотопні звірі на 40 м. довжини. Блекуорті вдається після довших обсервацій освоїти трьох таких велитнів. Дикуни бачуть його вперше, коли він веде їх на шнурку, мов собак і починають ставитись до нього з великою пошаною. Так Блекуорті поселився мирно серед канібалів, які племенами вели жорстокі війни між собою. Европеєць — свідок цих кривавих боїв не в силі видержати цих видовищ і втікає, після довгих зусиль, в Европу. Вертається він туди саме в 1914 р., коли розгорілась світова війна. Блекуорті бачить, що вона стократно дикша, ніж канібальські бої і в нього родиться єдине бажання: як мога хутше вернутись на острів Ремполь, між передпотопні звірі та дикунів. І це йому вдається. Вся повість Уельса написана з незвичайною простотою.

— **Реформи Аманули.** Аманула І. завів у Кабулі таку нову реформу: всі члени парляменту можуть входити в парлямент лише в европейській одіжі і з... голеними бородами. Таким робом сорокаті халати і білі турбани щезли зі салі парляментських нарад.

Театри.

Великий Міський Театр:
4-го г. 7·30 веч. „Казки Гофмана", оп.
5-го г. 7·30 веч. „Між ніччю і світанком".

Кіна.

„Аполльо": „Воєнні орли".
„Лев": „Лев монголів".
„Оаза" (давн. „Байка"): „Перлина гарему".
„Палас": „Шпигуни" Фріца Лянга.
„Фатаморгана": „Мала авантюристка" і „Король забавляється".

З театру.

Відкриття нового сезону в Великім Міськім театрі у Львові.

Міський Театр у Львові, якого підприємцями і директорами є тепер знані в тутешніх артистичних колах проф. Чеслав Заремба і артист Генрик Барвиньский, відкрив новий сезон відновленням опери „Король Жиґмонд Авґуст" Потоцького. Як і кілька інших опер польських композиторів, які ми мали змогу бачити і чути на львівській опері, („Леґенда Балтику" Нововейського, „Помста Йонтка" Валевського й інші) так і ця опера дає доказ, що польська симфоніка, зокрема вокальна музика стоїть далеко вище як драматично-оперова. „Король Жиґмонд Авґуст" — це збирання всяких стилів і ремінісценцій. Отже є в тій предложеній опері і Ріхард Штравс (позатим) і Пуччіні та новий мотив у вальторнах і розуміється Вагнер. Але Верді — ну і розуміється автором дружності не можна відмовити авторові — хоч і вона не оригінальна, є оперуха старими як світ фонтами. — В опері виступили улюбленці

в титуловій ролі свіжо ангажований тенор Бедлевіч. Театр придбав у якому виразі добру силу. Свіжий, сильний і гарно вишколений голос злобув п. Бедлевічеві успіх у численно зібраної публики. В інших партіях вирізнялись своїм милим голосом і великою музикальністю п. Оконська і п. Плетінь. Прізвищ двох нових баритонів і басів — краще не згадувати. Н. Н.

ВП. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

просимо при зміні адреси, подавати рівночасно і давну адресу. 3 3

З концертової салі.

Концертовий вечір у Калуші.

Дня 19. 8. 1928 відбувся в Калуші заходом „Комітету допомоги вдовам і сиротам по священиках" концертовий вечір при ласкавій участи п. І. Приймової, мецосопрана зі Львова та д-ра В. Тисяка, ліричного тенора з Варшави. На концертову програму крім сольоспівів та скрипкового соля склалися ще й точки мужеського та дітечого хору. Незвичайно симпатичне враження зробив виступ п. Приймової. Металічний тембр її голосу та високо-культурну інтерпретацію нагородила публика рясними оплесками, відчуваючи в ній глибоко музикальну душу. Кульмінаційною точкою концерту був виступ д-ра Тисяка, знаного калушанам з прекрасного голосу ще довго до виїзду у Варшаву. Тепер вже виступив п. Тисяк як співак-артист зі школи проф. Левиі, у якого як стипендист варшавської опери, від року вчиться. Признати треба, що тільки при так богато через природу обдарованім голосі та знаменитій школі можливо було дійти до тих результатів у так короткому часі. Голос п. Тисяка незвичайно мягкий, звучний та технічно розвинений вимагає ще вишколення грудного регістру. Динамічним опануванням голосу та прекрасно розвиненим віддихом чарував публику, осягаючи ефект іноді свідомо відступаючи від інтенції композитора. Крім того ясна дикція, повна темпераменту та оперного розмаху (якої мимоходом кажучи є менше бажаний у піснях та взагалі на естраді концертовій) була доповняючою причиною успіху, який відніс у нас артист. В кожному разі голос п. Тисяка знаменують прикмети правдивого співака артиста, даючи запоруку світлої будучини.

Музикально та вповні поправно виконано скрипкове сольо п. О. Сандурського. Заслугою його була підготовка мужеського хору, який зложений з добрих голосів гарно вивязався із своєї задачі. Також о. М. Майорчак як дирігент гарно використав дітечі голоси, тому відспівали вони зовсім поправно пару пісень, викликуючи симпатичний настрій. Фортепянову партію обняла п. М. Байлова, яка прецизійною грою та вродженим акомпаніяторським хистом причинилася у великій мірі до артистичного викінчення сольових точок. Улаштування цього, на ширшу скалю закроєного концерту завдячує Калуш головно невтомимій енергії п. М. Тисовської, яку треба відзначити у всіх напрямках суспільної праці, тим разом у занятгажуванні виконавців сольових точок як також у згуртуванні учасників хорів, котрих так тяжко у Калуші зібрати. Публика, доцінюючи ціль та вартість концерту заповнила по береги салю та своїми оплесками й захопленням давала доказ повного вдоволення.

Чистий дохід у сумі 440 зол. розділено так, що 400 зол. призначено на будову дому для вдів і сиріт по священиках, а 40 зол. відіслано на „Народню Лічницю" у Львові. І. Р.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабіневича.

Стрілиська Нові:
5.IX. Вій.

Бібрка:
6.IX. Гейша.
7.IX. Вій.
8.IX. Сирітка Ася.
9.IX. Ой не ходи Грицю. 5—?

Товариство українських вет. медиків в Берні подає до відома тим, котрі хотіли би виїхати на студії до Берна, що вписи на високу ветеринарійну школу в Берні, відбудеться від 21. IX. до 7. X. 1928. Умови принятти такі: 1) матуральне свідоцтво з гімназії або реальної школи, 2) свідоцтво хрещення, 3) свідоцтво приналежности, 4) посвідка поліційного дозволу на побут в Берні, яку кожний дістане на місці, предложивши посвідку студій. Іматрикуляційна такса для чужинців 60 ч. к., семестральний запис 240 ч. к.; чужинці можуть бути звільнені найвище до висоти 160 ч. к. Місячне утримання виносить пересічно 500 ч. к. (харч в акад. мензі, обід 3·50 ч. к. — вечера 3 ч. к., — За близчими інформаціями звертатися на адресу голови Товариства: Ivan Levyckyj, absolv. zverolekarstvi, Brno, Vysoka zverolekarska skola ul. i raz ska 67.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПЛАТИМО високі ціни за золото, бриляти і перли Домбчевскі-Розважевскі, Львів (Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 9, Оцінка безплатно. 2481 11—

ІНТЕЛІГЕНТНОЇ, старшої, здорової, дбайливо, вдачі жінки пошукує до заряду дому Михайло Луцький. Музикальні мають п решенство. — Зголошуватися від дня —10 вересня між год. 5—6 пополудні вул. Шумлянських ч. 15. 1. 397 3—3

ЗРЕДУКОВАНА старша учителька може обняти лекцію на селі з народних шкіл на цілий рік і заопікуватися дітьми евент ально також занятися зарядом домашньої господарки. — Зголошення слати на адресу: о. Михайло Осадца, гімназ. катехит, Броди. 448 2 2

ЗА попереднім надісланням 2·50 зол. висилаю портрет Т. Шевченка або І. Франка, артистичний, тканий на шовку. — А. Магура, Угнів Uhnów. 44 2—2

ЛІТНИСКО Зимна вода-Рудно, 10 км. від Львова є парцелі (парк) на продаж. — Інж. В Манастирський, Львів, вул. Павлинов ч. 17. 426 3—3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриляти, золото, срібло плачу найвищі ціни. 3 113-?

ОКАЗІЙНО на продаж мужеське футро з шопів майже нове. Оглядати можна в робітні Вп. Пана Ференцевича, вул. Домініканська ч. 11/3. 408 4—4

ФАБРИКА вул. Кордецького ч. 51 прийме дівчата до роботи. 458 1-2

ВДОВА по священику, бездітна, середнього віку — пошукує посади до заряду дому. Визнається на сільській господарці. — Зголошення до „Діла" під „Заряд". 459 1—

ПРИЙМУ учителя до двох учнів (II. гімн. і II. нар.). Вимагане знання гри на скрипці в позиціях. — Бідницький, нач. суду, Борина. 457 1—

НОТАРІЯТ в Богородчанах потребує нотаріяльного кандидата на сталу посаду. 452 1—3

АДВОКАТ Кмицикевич в Глинянах прийме вправного соліцитатора. 451 1—2

УЖЕ на вул. Віпп. Поля 1, що є бічною вул. Зеленої, перенесена робітня фотографа Л. Янушевича. Тел. 59—60. 456 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Всіх лікарських наук
Д-р Софія Парфанович
ординує у внутрішніх і жіночих недугах.
455 1—3
ЛЬВІВ, вул. Домагалічів ч. 2.
(бічна вул. Кохановського і Охронок).

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
432 Пересвітлення Рентгеном. 3—24

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й виймання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. і. Урядникам і студентам значна знижка. Полекші в сплатах. 402 5—5

АДВОКАТ
Д-р ЯРОСЛАВ КРИЖАНОВСЬКИЙ
веде адвокатську канцелярію
в Станиславові,
419 вул. Голуховського ч. 7. 3—3

Прання перестало бути зненавидженою мордівнею!

ВЖЕ сам вид копиці брудного білля яке мусить бути виправе, переражував давніше всі газдині, тому що не істнував ще добрий середник до прання. Завсіди було богато непотрібної праці, полученої з довготреваним перетомлюючим тертям білля, що підкопувало здоровля. Біль у крижах і червоні руки — то були наслідки цеї важкої праці. Всі газдині відотхнули з полекшою, відколи істнує Rinso, бо Rinso виконує працю людських рук в уліпшеній формі — є воно останнім словом миляного промислу. Зернята Rinso є небувало активні — вони доводять білля до ідеальної білости не ушкоджуючи тканини.

Намочити білля — оце всьо.

Розпустити пачку в відповідній скількости варючоїся води і влити цей розчин в балію наповнену до половини літною водою. Мочити брудне білля через кілька годин, найліпше через ніч, а відтак основно сполокувати кождий кусок з окрема в кількох водах і... праця скінчена!

Також можна варити білля в Rinso.

Хто по праню варить білля цей не може обійтися без Rinso. Одним словом: Rinso можна уживати як на зимно так і на горячо і до варення.

Rinso

Rinso продається тільки в пачках.

ДАРОМ ПРІБКА

КУПОН. До фірми „Завад" Спілки Акц. Почтова Скринка 470, Головна Почта, Варшава. — Прошу о безплатне присланя мені прібного пакету Rinso що вистане на пробне прання.

Імя і назвисько ____________

Адреса ____________

Д. 191. (Проситься о читке письмо.)

Lever Brothers Limited, Англія.

Вже пра на пора слати замовлення на
ЗИМОВЕ ВЗУТТЯ
до фабрики ріжнородних пантофлів і папучів
Т. ПРОЦИШИНА
ЛЬВІВ, вул. БРОНОВСЬКИХ ч. 4.
(Замовлення з провінції полагоджується негайно).
261 6—10

ХЛІБОРОБСЬКИЙ СОЮЗ В КАЛУШІ
кредитова кооператива
парцелює
в середмістю свою площу. Першенство купна мають українські установи та громадяни. Устних інформацій уділює — **УПРАВА.**
450 1—1

ПАРОВА ЛАЗНЯ
як також ванни і туші при вул. ЖОВКІВСЬКІЙ ч. 40.
(біля залізничої рампи), знана як найліпша парня, по основній реконструкції відкрита від дня 1. IX. 1928, поручається П. Т. ПУБЛИЦІ. (Аматорам доброї парні).
454 1—2
(Доїзд трамваями ч. 5. 9. або 10).
Спеціяліст-нагнітиар, фризієр і т. п.
в ЗАВЕДЕННЮ.

Вже вийшов з друку
„Луговий співанник з нотами"
„ЗАПОРОЖЕЦЬ"
і продається по ціні 2 зол.
Замовляти на адресу:
Видавництво „ГРОМАДА", Львів, Коперника 28/II.
Хто замовляє 10 пр. і платить готівкою, дістає 1 прим. даром.
392 5—5

На запити повідомляємо, що
КИЛИМИ
з фабрики СТ. ҐАЛАНА в Глинянах
продає у ЛЬВОВІ фірма
О. СТЕФАНОВИЧ
(раніше РОМАН ЗУБИК)
вул. Галицька ч. 16.
Гарні нові взори. ВОВНА тільки першої сорти; добірно барвлена, рішучо ві кольори не линяє. Товар певний і тревалий. Ціни приступні.
297 5—5

Всілякі ноти в найдешевших і найкращих видавництвах, нові й уживані поручає „Гармонія" **Магазин нот** Е. Шмаль, **Львів, Романовича 11.** Висилка на провінцію відворотною почтою.
436 3—5

ПОДЯКА.

Прибиті важким горем з приводу незаслідійної смерти нашого сина і брата Іларія, почуваємося до обовязку зложити приладну подяку всім, що віддали останню прислугу Покійникови. Дякуємо о. Т. Крушинському за душевну поміч для Покійника в годині смерти та прощальне слово над домовиною. Всечч. оо. Л. Левицькому, В. Кміцикевичеви, Е. Барилі, Михальчукови, В. Котисови, Вп. Паням Дороші та О. Додошинському, Вп. Гор. Ольшанській, Михальчуковій, пп. Лісовальній, чицьким, Глушкевичевій, П. З. Когутовій, І. С. і З. Огоновським, Явірівській Юзичинському, І. Беняхови, В. Власійчук, Студентській Громаді і т. В. місцевій ковим (за надмогильну бесіду), Читальні „Просвіти" і „Драм. Кружка" та усім Громадянам, що зі слезами в очах відпровадили свого щирого правдивого ціввника і провідника на місце вічного відпочинку.

Янів старий.
О. Михайло і Теодора, батьки. Олександер і Василь Львів, брати.
445 1—1

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.